

Beit Midrash II
Tuesday, February 13, 2007
25 Shevat 5767

Rabbi Jason Herman
Rabbi Elliott Tepperman

The Unseating of Rabban Gamliel
Action and Redemption
Rabbi Jason Herman and Rabbi Elliot Tepperman

B. Talmud Berachot 27b-28a

This section of the Talmud relates an incident that occurred shortly after the destruction of the Second Temple, in 69 C.E., in which the leadership of the Jewish community in Roman-governed Palestine is contested. In the story, Rabban Gamliel, who occupies the highest position of leadership, Nasi, is unseated by the students of the Beit Midrash following a dispute with R. Joshua.

Read the text aloud with your *chavruta*.

To ensure that you get through the entire texts, you may skip the bracketed italicized portions.

Discussion Questions:

1. What actions do you see in the text?
2. What motivates Rabban Gamaliel? R. Joshua? The students? How would you describe their self-interest?
3. What methods do the scholars employ to take action?
4. Who has power in this scenario?
5. What are the concerns in appointing a new leader?
6. What is the impact of the action of the students on the Beit Midrash? What reactions does it inspire?
7. What was Rabban Gamaliel's failure? And in what ways is he transformed by this action?
8. What ultimately led to his reinstatement?
9. What does the story tell us about organizing? Actions? How is this a redemptive action?
10. Why does this event become so important that every time the Talmud refers to "THAT DAY" it refers to this event?

B. Talmud Berachot 27b-28a

(NOTE: The Gemara begins with a discussion on the laws of the evening prayer before launching into the narrative on Rabban Gamliel and R. Joshua)

[The Mishna states that evening prayer has no fixed limit. What is the meaning of 'has no fixed limit'? Shall I say it means that if a man wants he can say the Tefillah any time in the night? Then let it state, 'The time for the evening Tefillah is the 'whole night'! — But what in fact is the meaning of 'has no fixed limit'? It is equivalent to saying, "The evening Tefillah is optional."

For Rab Judah said in the name of Samuel: With regard to the evening Tefillah, Rabban Gamaliel says it is compulsory, whereas R. Joshua says it is optional. Abaye says: The halachah is as stated by the one who says it is compulsory; Raba says the halachah follows the one who says it is optional.]

It is related that a certain disciple came before R. Joshua and asked him, Is the evening Tefillah compulsory or optional? He replied: It is optional. He then presented himself before Rabban Gamaliel and asked him: Is the evening Tefillah compulsory or optional? He replied: It is compulsory. But, he said, did not R. Joshua tell me that it is optional? He said: Wait till the champions (i.e.: Torah scholars) enter the Beth Midrash. When the champions came in, someone rose and inquired, Is the evening Tefillah compulsory or optional? Rabban Gamaliel replied: It is compulsory. Said Rabban Gamaliel to the Sages: Is there anyone who disputes this? R. Joshua replied to him: No. He (Rabban Gamaliel) said to him (R. Joshua): Did they not report you to me as saying that it is optional? He then went on: Joshua, stand up and let them testify against you! R. Joshua stood up and said: Were I alive and he (the witness) dead, the living could contradict the dead. But now that he is alive and I am alive, how can the living contradict the living? (i.e.: I am forced to confess that I ruled that the evening service is optional)

Rabban Gamaliel remained sitting and expounding and R. Joshua remained standing, until all the people there began to shout and say to Huzpith the interpreter (i.e.: the one who expounds the ideas of the teacher to the public) Stop! and he stopped.

They then said: How long is he (Rabban Gamaliel) to go on insulting him (R. Joshua)? On New Year last year he insulted him; he insulted him in the matter of the firstborn in the affair of R. Zadok; now he insults him again! Come, let us depose him! Whom shall we appoint instead? We can hardly appoint R. Joshua, because he is one of the parties involved. We can hardly appoint R. Akiba because perhaps Rabban Gamaliel will bring a curse on him because he has no ancestral merit. Let us then appoint R. Eleazar b. Azariah, who is wise and rich and the tenth in descent from Ezra. He is wise, so that if anyone puts a question to him he will be able to answer it. He is rich, so that if occasion arises for paying court to Caesar he will be able to do so. He is tenth in descent from Ezra, so that he has ancestral merit and he (Rabban Gamaliel) cannot bring a curse on him.

They went and said to him (R. Eleazar b. Azariah): Will your honour consent to become head of the Academy? He replied: I will go and consult the members of my family. He went and consulted his wife. She said to him:

Perhaps they will depose you later on. He replied to her: [There is a proverb:] Let a man use a cup of honour for one day even if it be broken the next. She said to him: You have no white hair. He was eighteen years old that day, and a miracle was wrought for him and eighteen rows of hair [on his beard] turned white. That is why R. Eleazar b. Azariah said: Behold I am about seventy years old, and he did not say [simply] seventy years old.

A Tanna taught: On that day the doorkeeper was removed and permission was given to the disciples to enter. For Rabban Gamaliel had issued a proclamation [saying]. No disciple whose character does not correspond to his exterior may enter the Beth ha-Midrash. On that day many stools were added.

R. Johanan said: There is a difference of opinion on this matter between Abba Joseph b. Doseithai and the Rabbis: one [authority] says that four hundred stools were added, and the other says seven hundred. Rabban Gamaliel became alarmed and said: Perhaps, God forbid, I withheld Torah from Israel! He was shown in his dream white casks full of ashes.¹ This, however, really meant nothing; he was only shown this to appease him.²

A Tanna taught: Tractate Eduyyot was formulated on that day — and wherever the expression 'on that day' is used, it refers to that day — and there was no halachah about which any doubt existed in the Beth ha-Midrash which was not fully elucidated. Rabban Gamaliel also did not absent himself from the Beth ha-Midrash a single hour,

[as we have learnt: On that day Judah, an Ammonite proselyte, came before them in the Beth Midrash. He said to them: Am I permitted to enter the assembly? R. Joshua said to him: You are permitted to enter the congregation. Said Rabban Gamaliel to him: Is it not already laid down, At Ammonite or a Moabite shall not enter into the assembly of the Lord? R. Joshua replied to him: Do Ammon and Moab still reside in their original homes? Sennacherib king of Assyria long ago went up and mixed up all the nations, as it says, I have removed the bounds of the peoples and have robbed their treasures and have brought down as one mighty their inhabitants; and whatever strays [from a group] is assumed to belong to the larger section of the group. Said Rabban Gamaliel to him: But has it not been said: But afterward I will bring back the captivity of the children of Ammon, saith the Lord, so that they have already returned? To which R. Joshua replied: And has it not been said, And I will turn the captivity of My people Israel, and they have not yet returned? Forthwith they permitted him to enter the congregation.]

Rabban Gamaliel thereupon said: This being the case, (that the law follows R. Joshua) I will go and apologize to R. Joshua. When he reached his house he saw that the walls were black. He said to him: From the walls of your house it is apparent that you are a charcoal-burner. He replied: Alas for the generation of which you are the leader, seeing that you know nothing of

¹ Meaning that just as the casks are beautiful on the outside, on the inside they are filled with worthless ash. So, too, the students Rabban Gamliel had prevented from entering the Beit Midrash with his proclamation had appeared worthy but were not truly so.

² Rabban Gamaliel was motivated by pure intentions when he issued his proclamation, so this dream was meant to console him. But in truth, his ruling had been in error.

the troubles of the scholars, their struggles to support and sustain themselves! He said to him: I apologize. Forgive me.

[R. Joshua] paid no attention to him. Do it, [Rabban Gamaliel] said, out of respect for my father. [R. Joshua] then became reconciled to him.

They said: Who will go and tell the Rabbis? A certain laundryman said to them: I will go. R. Joshua sent a message to the Beth Midrash saying: Let him who is accustomed to wear the robe wear it; shall he who is not accustomed to wear the robe (i.e.: R. Eleazar b. Azaria) say to him who is accustomed to wear it (i.e.: Rabban Gamaliel), Take off your robe and I will put it on?³

Said R. Akiba to the Rabbis: Lock the doors so that the servants of Rabban Gamaliel should not come and upset the Rabbis.

Said R. Joshua: I had better get up and go to them. He came and knocked at the door. He said to them: Let the sprinkler son of a sprinkler sprinkle; shall he who is neither a sprinkler nor the son of a sprinkler say to a sprinkler son of a sprinkler, Your water is cave water and your ashes are oven ashes?⁴ Said R. Akiba to him: R. Joshua, you have received your apology, have we done anything except out of regard for your honour? Tomorrow morning you and I will wait on him. (i.e.: tell Rabban Gamaliel of his reinstatement) They said: How shall we do? Shall we depose [R. Eleazar b. Azariah]? We have a rule that we may raise an object to a higher grade of sanctity but must not degrade it to a lower.⁵ If we let one Master preach on one Sabbath and one on the next (i.e.: alternate), this will cause jealousy. Let therefore Rabban Gamaliel preach three Sabbaths and R. Eleazar b. Azariah one Sabbath.

And it is in reference to this that a Master said: 'Whose Sabbath was it? It was the Sabbath of R. Eleazar b. Azariah'.⁶ And that disciple was R. Simeon b. Yohai.

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כז עמוד ב

[תפלת הערב אין לה קבע. מאי אין לה קבע? אילימא דאי בעי מצלי כוליה ליליא - ליתני תפלת הערב כל הלילה! אלא מאי אין לה קבע? כמאן דאמר: תפלת ערבית רשות. דאמר רב יהודה אמר שמואל: תפלת ערבית, רבן גמליאל אומר: חובה, רבי יהושע אומר: רשות. אמר אביי: הלכה כדברי האומר חובה. ורבא אמר: הלכה כדברי האומר רשות.]

תנו רבנן: מעשה בתלמיד אחד שבא לפני רבי יהושע, אמר לו: תפלת ערבית רשות או חובה? אמר ליה: רשות. בא לפני רבן גמליאל, אמר לו: תפלת ערבית רשות או חובה? אמר לו: חובה. אמר לו: והלא רבי יהושע אמר לי רשות! אמר לו: המתן עד שיכנסו בעלי תריסין לבית המדרש. כשנכנסו בעלי תריסין, עמד השואל ושאל: תפלת ערבית רשות או חובה? אמר לו רבן גמליאל: חובה. אמר להם רבן גמליאל לחכמים: כלום יש אדם שחולק בדבר זה? אמר ליה רבי יהושע: לאו. אמר לו: והלא משמך אמרו לי רשות! אמר ליה:

3 I.e.: Let Rabban Gamaliel be restored to the leadership of the Beit Midrash

4 Note: don't worry about the details here. What is most important to note is that R. Joshua himself uses legal metaphors to imply that Rabban Gamaliel should return to the leadership and that R. Eleazar b. Azaria should not have assumed the role of Nasi.

5 Therefore, once he has been promoted, he cannot be demoted

6 This is a reference to another Talmudic passage (Tractate Chagigah 3a) where two students make reference to "the week of R. Eleazar b. Azaria," meaning the week that it was his turn to lecture, given that he and Rabban Gamaliel alternated as a result of the dispute described here.

יהושע, עמוד על רגליך ויעידו בך! עמד רבי יהושע על רגליו ואמר: אלמלא אני חי והוא מת - יכול החי להכחיש את המת, ועכשיו שאני חי והוא חי - היאך יכול החי להכחיש את החי? היה רבן גמליאל יושב ודורש, ורבי יהושע עומד על רגליו, עד שרננו כל העם ואמרנו לחוצפית התורגמן: עמוד! ועמד.

אמרי: עד כמה נצעריה וניזיל? בראש השנה אשתקד צעריה, בבכורות במעשה דרבי צדוק צעריה, הכא נמי צעריה, תא ונעבריה! מאן נוקים ליה? נוקמיה לרבי יהושע? בעל מעשה הוא; נוקמיה לרבי עקיבא? דילמא עניש ליה, דלית ליה זכות אבות; אלא נוקמיה לרבי אלעזר בן עזריה, דהוא חכם והוא עשיר והוא עשירי לעזרא. הוא חכם - דאי מקשי ליה מפרק ליה, והוא עשיר - דאי אית ליה לפלוחי לבי קיסר אף הוא אזל ופלח, והוא עשירי לעזרא - דאית ליה זכות אבות ולא מצי עניש ליה. אתו ואמרו ליה: ניחא ליה למר דליהוי ריש מתיבתא? אמר להו: איזיל ואימליך באינשי ביתי. אזל ואמליך בדביתהו. אמרה ליה: דלמא מעברין לך? אמר לה: [לשתמש אינש] יומא חדא בכסא דמוקרא ולמחר ליתבר. אמרה ליה: לית לך חירותא. ההוא יומא בר תמני סרי שני הוה, אתרחיש ליה ניסא ואהדרו ליה תמני סרי דרי חירותא. היינו דקאמר רבי אלעזר בן עזריה: הרי אני כבן שבעים שנה, ולא בן שבעים שנה.

תנא: אותו היום סלקוהו לשומר הפתח ונתנה להם רשות לתלמידים ליכנס. שהיה רבן גמליאל מכריז ואומר: כל תלמיד שאין תוכו כבדו - לא יכנס לבית המדרש. ההוא יומא אתוספו כמה ספסלי. אמר רבי יוחנן: פליגי בה אבא יוסף בן דוסתאי ורבנן, חד אמר: אתוספו ארבע מאה ספסלי; וחד אמר: שבע מאה ספסלי. הוה קא חלשא דעתיה דרבן גמליאל, אמר: דלמא חס ושלום מנעתי תורה מישראל. אחזו ליה בחלמיה חצבי חירוי דמליין קטמא. ולא היא, ההיא ליתובי דעתיה הוא דאחזו ליה.

תנא: עדיות בו ביום נשנית, וכל היכא דאמרינן בו ביום - ההוא יומא הוה. ולא היתה הלכה שהיתה תלויה בבית המדרש שלא פירשוהו. ואף רבן גמליאל לא מנע עצמו מבית המדרש אפילו שעה אחת, [דתנן: בו ביום בא יהודה גר עמוני לפניהם בבית המדרש, אמר להם: מה אני לבא בקהל? אמר לו רבן גמליאל: אסור אתה לבא בקהל; אמר לו רבי יהושע: מותר אתה לבא בקהל. אמר לו רבן גמליאל: והלא כבר נאמר: +דברים כ"ג+ לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'! אמר לו רבי יהושע: וכי עמוני ומואב במקומן הן יושבין? כבר עלה סנחריב מלך אשור ובלבל את כל האומות, שנאמר: +ישעיהו י' + ואסיר גבלות עמים ועתודותיהם שושתי ואוריד כאביר יושבים, וכל דפריש - מרובא פריש. אמר לו רבן גמליאל: והלא כבר נאמר: +ירמיהו מ"ט+ ואחרי כן אשיב את שבות בני עמון נאם ה' - וכבר שבו. אמר לו רבי יהושע: והלא כבר נאמר: +עמוס ט'+ ושבות את שבות עמי ישראל - ועדיין לא שבו. מיד התירוהו לבא בקהל.]

אמר רבן גמליאל: הואיל והכי הוה, איזיל ואפייסיה לרבי יהושע. כי מטא לביתה, חזינהו לאשיתא דביתהו דמשחרן. אמר לו: מכותלי ביתך אתה ניכר שפחמי אתה. אמר לו: אוי לו לדור שאתה פרנסו, שאי אתה יודע בצערן של תלמידי חכמים במה הם מתפרנסים ובמה הם נזונים. אמר לו: נעניתי לך, מחול לי! לא אשגח ביה. עשה בשביל כבוד אבא! פייס. אמרו: מאן ניזיל ולימא להו לרבנן? אמר להו ההוא כובס: אנא אזילנא. שלח להו רבי יהושע לבי מדרשא: מאן דלביש מדא ילבש מדא, ומאן דלא לביש מדא יימר ליה למאן דלביש מדא שלח מדך ואנא אלבשיה? אמר להו רבי עקיבא לרבנן: טרוקו גלי, דלא ליתו עבדי דרבן גמליאל ולצערו לרבנן. אמר רבי יהושע: מוטב דאיקום ואיזיל אנא לגבייהו. אתא, טרף אבבא. אמר להו: מזה בן מזה יזה, ושאינו לא מזה ולא בן מזה יאמר למזה בן מזה: מימך מי מערה ואפרך אפר מקלה? אמר לו רבי עקיבא: רבי יהושע, נתפייסת? כלום עשינו אלא בשביל כבודך! למחר אני ואתה נשכים לפתחו. אמרי: היכי נעביד? נעבריה - גמירי: מעלין בקדש ואין מורידין! נדרוש מר חדא שבתא ומר חדא שבתא - אתי לקנאווי! אלא: לדרוש רבן גמליאל תלתא שבת, ורבי אלעזר בן עזריה חדא שבתא. והיינו דאמר מר: שבת של מי היתה - של רבי אלעזר בן עזריה היתה. ואותו תלמיד - רבי שמעון בן יוחאי הוה.